

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการใช้สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 และเพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาการใช้สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประชาชนในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 200 คน และกลุ่มนักวิชาการ นักศึกษา สื่อมวลชน นักการเมืองท้องถิ่น นักธุรกิจ และผู้ปฏิบัติงานองค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 คน ผลการศึกษาพบว่า

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลต่าง ๆ และจากการสอบถามจากประชาชน พบว่าประชาชนไม่ตื่นตัวในการออกมาใช้สิทธิตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารมากนัก ทั้งนี้เพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ยังมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว ไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง อีกทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการยังไม่มีความต่อเนื่อง สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ พบว่ารับรู้และเข้าใจในกฎหมายฉบับนี้เป็นอย่างดี เพราะเป็นหน้าที่และการให้บริการของหน่วยงานที่ต้องจัดให้บริการแก่ประชาชน แต่ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ยังขาดจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการแก่ประชาชน โดยให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ และปิดบังข้อมูลที่ต้องการ

ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจไม่มากนัก โดยเฉพาะในด้านกระบวนการ วิธีการในการขอรับข้อมูลข่าวสารจากทางหน่วยงานราชการ

สภาพปัญหาและอุปสรรคในการใช้สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 พบว่า กระบวนการใช้สิทธิ เช่น ทำคำขอ ทำหนังสือร้องเรียนหรืออุทธรณ์ เป็นกระบวนการที่ยุ่งยากซับซ้อน การขอเรียกดูเอกสารจากราชการและหน่วยงานของรัฐมีความล่าช้า ภาครัฐปิดบังข้อมูลที่เป็นจริง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีดังนี้ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ จะต้องเร่งปรับวิธีคิดเปลี่ยนแปลงเชิงทัศนคติ วัฒนธรรมองค์กรและค่านิยมของหน่วยงานและของเจ้าหน้าที่โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ หน่วยงานของรัฐควรเร่งทำการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ จัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ฉบับนี้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนากระบวนการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานรัฐ และสามารถใช้มาตรการทางสังคมเพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น การนำเสนอเรื่องไปยังสื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะ การรณรงค์ให้เกิดกระแสสังคมกดดันหน่วยงานของรัฐ

The purposes of this study were to examine the exercise of rights according to the Official Information Act, B.E. 2540, and analyze the problems concerning the exercise of rights according to the Official Information Act, B.E. 2540. A questionnaire and interview were used in this quantitative and qualitative study for surveying the subjects' opinions. The subjects of this study were 200 villagers living in Meuang Chiang Mai district, and 12 scholars, students, journalists, local politicians, businessmen, and Non-Governmental Organization workers. The results of the study revealed that:

Data gathered from interviews showed that the villagers were not enthusiastically exercise their rights according to the Official Information Act, B.E. 2540 because they lacked of correct understanding and viewed that the exercise of rights was not directly related to them. In addition, the government public relations were not consistent. For the government officials, they knew about this Act because it was their duty to serve people. They, however, lacked of ethics in serving the people since they gave away false information and concealed truths.

In terms of the understanding in the exercise of rights according to the Official Information Act, B.E. 2540, most people did not profoundly understand, especially about the process as well as requesting information from the government.

The problems and obstacles in the exercise of the rights according to the Official Information Act, B.E. 2540 were that the rights exercising procedure such as making a request, complaint, or appeal was complicated, requesting information from the government was delayed, the government concealed truths, etc.

Suggestions for the exercise of rights according to the Official Information Act, B.E. 2540 were that the government needed to urgently develop changes among its offices and employees in terms of attitude, organizational culture, and value by using principles of good governance. The government should urgently publicize knowledge of this Act, and organize governmental and public seminars. Moreover, the government should develop information storage system, and use social measures to enforce government offices to perform according to the Official Information Act, such as giving information to mass media for publication, and promoting public pressure on governmental offices.